

Státní plavební správa

**DOPORUČENÍ PRO PROVÁDĚNÍ ZKOUŠKY Z PRAKTICKÝCH DOVEDNOSTÍ
POTŘEBNÝCH K VEDENÍ MALÉHO PLAVIDLA**

**pomocný materiál pro osoby pověřené nebo odborně způsobilé k provádění zkoušky
z praktických dovedností potřebných k vedení malého plavidla**

březen 2023

Úvod

Ustanovení § 26e zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o vnitrozemské plavbě), stanoví, že zkoušku z praktických dovedností potřebných k vedení malého nebo rekreačního plavidla provádí plavebním úřadem pověřená osoba.

Na základě § 26f zákona o vnitrozemské plavbě může plavební úřad pověřit k provádění zkoušky z praktických dovedností potřebných k vedení malého plavidla (dále provádění zkoušky)

- a) fyzickou osobu, která má trvalý nebo obdobný pobyt na území členského státu Evropské unie, dosáhla věku 21 let a je odborně způsobilá k provádění zkoušky při vedení malého plavidla, nebo
- b) právnickou osobu, která má sídlo nebo organizační složku na území členského státu Evropské unie a která prokázala, že provádění zkoušky zajistí prostřednictvím odborně způsobilé fyzické osoby.

(Osoby pod bodem a) a b) budou dále označeny jako pověřené osoby.)

Za odborně způsobilého k provádění zkoušky se považuje ten, kdo je po dobu alespoň 3 let držitelem platného průkazu způsobilosti k vedení malého plavidla a složil praktickou zkoušku z praktických dovedností potřebných k provádění zkoušky před plavebním úřadem (dále odborně způsobilá osoba).

Podle druhu plavidla k provádění zkoušky se rozlišují následující kategorie:

- a) malé plavidlo bez vlastního strojního pohonu a plavidlo s vlastním strojním pohonem bez omezení výkonu motoru (M),
- b) plachetnice s délkou trupu do 20 m bez omezení celkové plochy plachet (S),
- c) rekreační plavidlo s délkou trupu do 24 m s vlastním strojním pohonem bez omezení výkonu motoru (M24).

Požadavky na žadatele o provedení zkoušky

Ve smyslu § 26a zákona o vnitrozemské plavbě musí žadatel splnit tyto požadavky:

a) věk: nejméně 16 let pro kategorii M a S, nejméně 18 let pro kategorii M24

c) odborná způsobilost: praktické dovednosti, uvedené ve zkušební osnově, která je obsahem přílohy č. 11 vyhlášky č. 48/2023 Sb., kterou se vymezují činnosti vykonávané členy posádky plavidla a stanoví podrobnosti týkající se odborné způsobilosti osob k vedení plavidel, jejich obsluze a k výkonu dalších činností ve vnitrozemské plavbě (dále jen vyhláška č. 48/2023 Sb.) ověřené zkouškou před odborně způsobilou osobou, která je vlastníkem buď pověřením k provádění zkoušky nebo potvrzením o odborné způsobilosti k provádění zkoušky z praktických dovedností pro kategorii M, S a M24.

Povinnosti pověřených osob

Podle § 26e odst. 2 zákona o vnitrozemské plavbě ověřená osoba

- a) před zkouškou ověří totožnost žadatele,
- b) pořídí o průběhu zkoušky zápis, který uchová 5 let ode dne jejího provedení,

- c) sdělí výsledek zkoušky neprodleně po jejím provedení prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky Státní plavební správy – ředitelství,
- d) vydá žadateli osvědčení o úspěšném složení zkoušky.

Obsah a metodika ověření

Praktická zkouška se provádí s plavidlem:

- u kategorie M s malým plavidlem s vlastním pohonem o výkonu minimálně 20 kW s celkovou délkou nejméně 5 m a s minimální obsaditelností 4 osoby,
- u kategorie S s plachetnicí s celkovou plochou plachet minimálně 20 m², vybavenou pomocným spalovacím motorem o výkonu větším než 4 kW, s celkovou délkou nejméně 5 m minimální obsaditelností 4 osoby,
- u kategorie M24 s rekreačním plavidlem s vlastním strojním pohonem o výkonu minimálně 45 kW a celkovou délkou plavidla nejméně 20 m a obsaditelností nejméně 6 osob.

Při zkoušce dovedností musí žadatel samostatně prokázat schopnost správně a bezpečně ovládat plavidlo při základních manévrech na předem stanovené trati, na níž musí provést úkoly, uvedené v osnově zkoušky. Trať musí být stanovena vzhledem k místním a povětrnostním podmínkám tak, aby na ní mohl uchazeč provést všechny úkoly, které pověřená nebo odborně způsobilá osoba v souladu s osnovou zkoušky konkrétně ústně určí. Není možné zaměňovat výuku se samotnou zkouškou, je-li třeba žadatele podrobit výcviku, musí to být provedeno odděleně od zkoušky a až tehdy, kdy je žadatel schopen požadované úkony samostatně splnit.

Kategorie M

Příprava na plavbu s přihlédnutím k činnostem zajišťujícím její bezpečnost

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

kontrola pohonných a kormidelních zařízení,

vizuální kontrola plavidla

poškození, náklon plavidla, apod.; start pohonného zařízení

kontrola pohonného zařízení

vizuální kontrola pohonného zařízení a motorového prostoru

bez vody v nádní

bez úkapů potrubních systémů

provozní kapaliny (benzin, nafta, olej, vnitřní okruh chlazení)

kontrola těsnosti potrubních systému

kontrola elektrického systému

zapnutí elektrické soustavy

odpojení břehové přípojky

kontrola kormidelního zařízení

kontrola funkčnosti kormidelního zařízení

vizuální kontrola

lze li, lanka, hřídele apod.

otočení kormidelního zařízení

kormidlo (Z náhon) klade – neklade odpor

start pohonné zařízení

- odvětrání motorového prostoru
- start pohonné jednotky
 - kontrola tlaku oleje
 - kontrola chlazení
 - vizuální
 - teplota chladicí kapaliny
 - kontrola dobíjení
 - kontrola těsnosti potrubních systémů
 - zkouška pohonného zařízení

postup činností před vyplutím, při ukončení plavby

kontrola vybavení plavidla

- lodní listiny
 - lodní osvědčení
 - průkaz způsobilosti
- povinná výbava
 - záchranné prostředky
 - záchranné vesty, podkovy, záchranné kruhy
 - lékárnička
 - vyvazovací prostředky
 - vázací lana, kotvy
 - požární výbava
 - hasicí přístroj

instruktáž posádky/osob na plavidle

- umístění záchranných prostředků
- umístění vyvazovacích prostředků
- pohyb osob na plavidle
 - kde je možné se pohybovat/sedět
- stabilita plavidla
- přesah předmětů/osob mimo obrys plavidla

ukončení plavby

bezpečné vyvázání plavidla

- vyvázání plavidla na dostatečný počet vázacích lan
- vázací lana se nemohou předřít

odstavení plavidla-pohonného zařízení

- kontrola těsnosti potrubních systémů
- odpojení elektrické soustavy
- připojení břehové přípojky

Manévrování s plavidlem

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

vedení plavidla s ohledem na vliv proudění vody, vítr, hloubku vody pod kýlem

- respektování jejich vlivu na plavidlo

Provádí ověřovaná osoba za případné pomoci další osoby:

odvázání plavidla a odplutí od stanoviště, a příplutí na stanoviště a vyvázání plavidla

činnost dalších osob přítomných na plavidle
zvuková signalizace

Provádí ověřovaná osoba za případné pomoci další osoby:

zakotvení, odplutí z kotviště

kde je možné kotvit
možný vliv větru/proudění vody
postup manévrování s plavidlem
činnost dalších osob přítomných na plavidle

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

plutí vpřed a vzad

vliv otáčení vrtule

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

obrat po proudu, obrat proti proudu

kdy lze provést
zvukové signály

Provádí ověřovaná osoba za případné pomoci dalších osob. (Proplavení plavební komorou se skládá z úkonů velmi podobných, jako je tomu u příplouvání k plovoucímu zařízení nebo přístavní zdi. Odlišnost je při práci s lany, kdy na plavidlo působí proudění při plnění plavební komory a poklesu nebo vzestupu vodní hladiny. Proto lze přistoupit na přítomnost více osob na plavidle (maximálně 4 osoby), kdy práce s lany při vlivu plnění/prázdňení je pro ověření schopností uchazeče dostatečná.)

proplavení plavební komorou – vplutí, vyvázání, vyplutí

pravidla v plavebních kanálech
předjíždění/otáčení
kdy je možné vplout/vyplout
čím se řídí
pořadí
kde je možné plavidlo vyvázat
bezpečné odstupy
využitelná délka plavební komory
použití vázacích lan
činnost dalších osob přítomných na plavidle

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

manévrování při vplutí do přístavu a vyplutí

hlášení
výběr místa pro stání plavidla

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

manévry při potkávání, míjení a předjíždění plavidel

rychlost plavby
vliv sání
vliv vlnobití
kdy je možné předjíždění

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

vydávání pokynů a povelů

zřetelnost

jednoznačnost

Mimořádné situace

činnost v případě nehody, kolize s jiným plavidlem

činnost posádky plavidla při nehodě v plavebním provozu

záchrana plavidla

vnikání vody do trupu plavidla/únik kapalin mimo trup plavidla

požár

záchrana osob

první pomoc

co je nehoda v plavebním provozu

kdy platí ohlašovací povinnost

Provádí ověřovaná osoba samostatně:

činnost při nasednutí plavidla

kontrola těsnosti trupu plavidla

postup při stržení plavidla

Provádí ověřovaná osoba za případné pomoci dalších osob:

použití záchranných prostředků

činnost vůdce plavidla

vydávání příkazů

manévrování s plavidlem

činnost pohonného zařízení

činnost osob na plavidle

Kategorie S

Příprava takeláže na plavbu

Ovládání plavidla pomocí plachet

- stavění a spouštění plachet, refování, používání otěží výtahů a navijáků, optimální tvar plachet, nastavení plachet při různých režimech plavby.

Technika plutí

- ostře proti větru, obrat proti větru a po větru, plutí na boční nebo zadní vítr, obeplouvání návětrné a závětrné bóje, křížování proti větru, zastavení a stání na místě.

Rozpracování požadavků do podrobných bodů:

Všechny činnosti provádí ověřovaná osoba za pomoci ostatních členů posádky

A. Příprava plavidla, práce na palubě

- Převzetí plachetnice, její vyvázání u mola
- Kontrola funkce strojního zařízení – spuštění a vypínání motoru, stav paliva, uzávěr paliva
- Kontrola funkčnosti kormidelního zařízení
- Kontrola takeláže – kontrola způsobu stavění a spouštění plachet, způsobu refování hlavní plachty, kontrola výtahů, otěží, ovládání topenanty a kikingu
- Kontrola kotevního zařízení, kontrola kotevního vrátku
- Kontrola funkce LPG (pokud je zabudováno)
- Kontrola elektrické instalace – stav akumulátorů, hlavní vypínač, pojistková skříň, zapínání pozičních světel

- Kontrola protipožárních prostředků a bezpečnostního vybavení (záchranná podkova, samozažihací světlo (pokud je) záchranné vesty
- Práce s vyvazovacím zařízením, uzle (plochý, lodní uzel, dračí smyčka, škotový uzel), vyvázání lana na rohatince, práce s navigáky

B. Manévrování na motoru a pod plachtami

- Činnosti vůdce plavidla za plavby, rozdělení posádky na stanoviště
- Kormidlování a udržování kurzu při plavbě na motor a pod plachtami
- Stavění a spouštění plachet
- Kormidlování a trim plachet při stoupání proti větru, plavbě na boční a zadoboční vítr
- Přistání bokem k nábreží s použitím motoru, vyvázání a odplutí od nábreží
- Přistání a odplutí od vyvazovací bóje
- Refování plachet za plavby
- Obraty proti větru a obraty s větrem (re a halza)
- Kotvení – výběr kotviště, zakotvení a vyzvednutí kotvy

C. Mimořádné situace

- Nasednutí na dno
- Kolize s jiným plavidlem
- Použití záchranných prostředků
- Zásady první pomoci
- Havárie takeláže

Kategorie M24

Všechny úkony uvedené pro kategorii M. Navíc

Provádí ověřovaná osoba za případné pomoci dalších osob.

vlečení nebo vedení v bočně svázané sestavě jiného plavidla

vlečení

kdo je vůdce sestavy
umístění vlečného lana na vlečném plavidle
postup při sestavování vlečné sestavy

bočně svázaná sestava

postup při svazování bočně svázané sestavy
za plavby
posloupnost vývazů
činnost osob na plavidle
plavební vlastnosti bočně svázané sestavy

Provádí ověřovaná osoba za případné pomoci dalších osob:

činnost v případě situace „muž přes palubu“ s využitím lodního člunu

činnost vůdce plavidla
vydávání příkazů
manévrování s plavidlem
činnost osob na plavidle

Provádí ověřovaná osoba za případné pomoci dalších osob:

použití záchranného voru

činnost vůdce plavidla
vydávání příkazů
manévrování s plavidlem
činnost osob na plavidle

Hodnocení zkoušky

Při zkoušce je třeba hodnotit každého žadatele jednotlivě.

Za prokázání dovedností v každém tématu uvedeném v příloze č. 11 vyhlášky 48/2023 Sb. získá zájemce 1 bod. Zájemce může dosáhnout maximálně 14 bodů, jde-li o prokázání dovedností potřebných k vedení malého plavidla bez vlastního strojního pohonu nebo s vlastním strojním pohonem bez omezení výkonu, 16 bodů, jde-li o prokázání dovedností potřebných k vedení malého plavidla s plachtou bez omezení celkové plochy plachet, nebo 17 bodů, jde-li o prokázání dovedností potřebných k vedení rekreačního plavidla jiného než malého. Pro úspěšné složení zkoušky je nezbytné, aby zájemce získal alespoň

a) 13 bodů, jde-li o ověření praktických dovedností potřebných k vedení malého plavidla bez vlastního strojního pohonu nebo s vlastním strojním pohonem bez omezení výkonu,

b) 15 bodů, jde-li o ověření praktických dovedností potřebných k vedení malého plavidla s plachtou bez omezení celkové plochy plachet, nebo

c) 16 bodů, jde-li o ověření praktických dovedností potřebných k vedení rekreačního plavidla jiného než malého.

Důležitým kritériem při hodnocení je správné a bezpečné ovládání plavidla a případně jasné a správné povely posádky.

Místo konání zkoušky

Kategorie M a M24

Vodní plocha s proudící vodou, v dostupné vzdálenosti přístaviště s možností vplutí a plavební komora s přiměřeným, ne příliš vysokým provozem.

Kategorie S

Vodní plocha se stojatou vodou a dostatečnou rozlohou, vhodnými povětrnostními podmínkami, případně s možností spuštění plachetnice na vodu. Doporučené místo: přehrada Lipno, Orlík, Slapy, Nové Mlýny, Vranov, Dalešice.

Vydání osvědčení o úspěšném složení zkoušky z praktických dovedností potřebných k vedení malého plavidla

Osvědčení o úspěšném složení zkoušky z praktických dovedností potřebných k vedení malého plavidla (dále osvědčení) je dokument, který podle § 26e odst. 2d zákona o vnitrozemské plavbě vydává pověřená osoba žadateli. Osvědčení vydává fyzická nebo právnická osoba – držitel pověření, nikoliv odborně způsobilá osoba, která pro právnickou osobu zkoušku provádí. Osvědčení musí být obsahově shodné se vzorem uvedeným v příloze č. 12 vyhlášky č. 48/2023 Sb., nelze měnit jeho formulaci, graficky je možné jeho vzhled upravit. Osvědčení nesmí být starší než 2 roky přede dnem podání žádosti o udělení oprávnění k vedení malého nebo rekreačního plavidla.

Vedení evidence pověřených osob o výsledku zkoušky

Podle § 26e odst. 2b zákona o vnitrozemské plavbě pořídí pověřená osoba o průběhu a výsledku zkoušky zápis. Obsah zápisu je stanoven v § 11 odst. 1 vyhlášky 48/2023 Sb. Zápis musí obsahovat tyto údaje:

a) údaje o osobě pověřené prováděním zkoušky, kterými jsou

1. jméno, popřípadě jména, a příjmení, adresa místa bydliště a datum narození, jedná-li se o fyzickou osobu, nebo
 2. obchodní firma, název nebo jméno, popřípadě jména, a příjmení, adresa sídla a identifikační číslo osoby, bylo-li vlastníku přiděleno, jedná-li se o právnickou nebo podnikající fyzickou osobu,
- b) jméno, popřípadě jména, a příjmení a datum narození zájemce,
 - c) rozsah oprávnění k vedení malého nebo rekreačního plavidla, o jehož udělení zájemce požádal,
 - d) výčet dovedností, které byly při zkoušce ověřeny, a údaj o tom, zda je zájemce ovládá,
 - e) údaj o tom, zda zájemce u zkoušky uspěl nebo neuspěl,
 - f) místo a datum konání zkoušky,
 - g) podpis fyzické osoby pověřené prováděním zkoušky nebo, jde-li o právnickou osobu, jejího zástupce.

Zápis jsou pověřené osoby povinny uchovávat 5 let ode dne provedení zkoušky.

Ověření neúspěšného žadatele Státní plavební správou

Neúspěšný žadatel o osvědčení, který u pověřené osoby při zkoušce nevyhověl, může do 15 dnů ode dne neúspěšné zkoušky podat žádost ke Státní plavební správě, která zkoušku sama provede.

Kontroly pověřených osob

Kontrolní pravomoc nad pověřenými osobami byla zákonem o vnitrozemské plavbě svěřena Státní plavební správě. Při kontrole je posupováno podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů. Kontrolované osoby jsou povinny vytvořit podmínky pro výkon kontroly, umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených tímto zákonem a poskytovat k tomu potřebnou součinnost a podat ve lhůtě určené kontrolujícím písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou, pokud o to kontrolující požádá.

Odejmutí pověření k

Státní plavební správa odejme pověření k , pokud jeho držitel

- a) přestal splňovat podmínky pro vydání pověření,
- b) opakovaně nebo závažným způsobem porušil povinnosti stanovené zákonem o vnitrozemské plavbě,
- c) požádal o odnětí pověření.

Závěr

Pověřené osoby získaly od státu oprávnění, které je třeba vykonávat s odbornou péčí, svědomitě a v souladu s ustanoveními výše uvedených právních předpisů. Nezbytnou povinností pověřených osob je vydávat osvědčení o výsledku zkoušky jen pokud ověřované osoby splní všechny podmínky bez výhrad.

Pověřené osoby, nejen svým dobrým jménem, České republice odpovídají za to, že osoby, které obdržely osvědčení o výsledku ověření, mají odborné dovednosti na takové úrovni, aby byla zajištěna budoucí bezpečnost plavebního provozu. Tyto osoby musí být schopné vyhodnotit stupeň potencionálního nebezpečí, které plavba přináší, a zároveň se musí dokázat na vodě pohybovat s velkou dávkou ohleduplnosti, která je podmínkou dobrých vzájemných vztahů všech uživatelů vodních cest i jejich bezprostředního okolí, ať jsou to vodní motoristé, jachtaři, majitelé či vůdci vodních skútrů, kanoisté, veslaři, vodní lyžaři či vyznavači jiných adrenalinových disciplín provozovaných na vodě, plavci, rybáři, chataři či rekreanti. Vzájemný respekt a pochopení mezi jednotlivými uživateli vodních cest jsou předpokladem pro budoucí rozvoj rekreační plavby.